

infamlade i Petalal

Läsningar

För vark.

1) Fan to' sig vark! du ska stå som
den flod, som Petrus, ~~hög~~ vullen och p-n
öfvervöd. I namn faders och sons och
den helige andes, amen

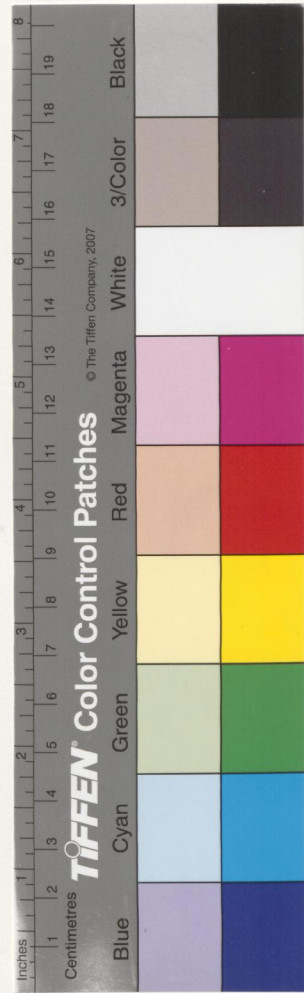
Detta läses tre gånger öfver brännvin
eller annat, det "läses" uti

En annan:

2) Fan to' sig vark! du ska stå som
Noaks flod, Enand prälsaren vandra
öfver röda höfvet. I namn faders o. s. v.

För barnmodern.

3) Måder! du ska stå ^{du} i mitt eller hans
(här säges dognamnet och fadrens) lif på
ditt ställe som en kär, som spinner
hela veckan och intet ~~g~~ spinner om ~~ett~~
dagar, som en ~~g~~ spinner, som spinner
hela veckan ~~och~~ spinner om ~~ett~~ dagar,
som en dånare, sitt sate och en länare
(logman) i sitt stånd (eller i sin rätt).

60
Förigående lämning läses tre gånger öfver
brännvin, kaffe eller annat, som skall
givas in åt den sjuka, hvarvid det blåses
ute vatskan och spottas mellan hvarje gång,
till slut läses Våldignelsen utom amen.

For kreaturslycka.

Först fages namnet *Hel. Maria Lovisa Jakobs-*
dotter, derefter läses följande:

Menn gäl, min kreatur, menn kropp
 & Kristi blöd. Korklarens makt st mig,
 Korklarens ingenting. Juggfru Marie
 stä mjölk vare mig och minn kre-
 tur till smörjelse, Guds sons stä mjölk
 vare mig och minn kreatur till smörj-
 se, den heliga andes stä mjölk vare
 mig och minn kreatur till smörjelse.
 Det skall stå som stoffsmannen som
 stå i belövet, som stå rätt, men stå a
 örrätt. Det skall stå som jördans flöd och
 Kyro fast. Det skall stå som Israels här
 deröfver gick. Du stometunga, du stertand
 Du skall bindas med ett band, som jugg-
 fru Maria spann om Långfredags
 natt. Det skall stå, på sant Gud mig
 hjälpe till lif och själ, amen

[illegible]

7) Kan man ^{här} spanning i magen eller mag-
ref, säger man ha "k²läen"? För h²enne be-
gär jag följande läsning:

Tre nymmar ^{här} sonnanett i bär.
 Den ena segla, den andra sata, den tredje
 lågd "kloen" så ^{ett} i låg. Värn bär, ^{ett} vör
 bär, ^{ett} jern daggår ^{ett} i vaten av ^{ett} stän!

For omnibell.

gungfru Maria gå' mig en lind a' ca' mig
ormis lind, fört från havet & sedan
ti ^{dätt} ~~helt~~, aldri ska ~~ha~~ ^{ha} död a' aldri
ska i värk.

En annes

Mat tandvärk (Kelas)

20. Om din tandvärk och blod ställa stöd,
 Som s. n. s. tandvärk ställa stöd. Inom
 faders, fars och fars och den helige andes amen

21. För smulnad i köthufvud lagas i vatten
 Lålanda: Inom faller på tuff, smulnad, ^{afven} efter
 bänd, på fant som jungfru Maria lag om lagg
 fridagenatte

ett itemma blod.

22. Din blod skall stå som Jordans flöden
 stöd, när johannes dopte ^{af} herre frälare.
 Ammorlanda: Jesus gifte ^{af} herre Jordans flöd,
 ställde sark och ständ blod. Ett blod, som
 flöd stöd. Inom faders o. s. v. trösktill för
 hvarje af de tre gångerna formeln läses.

För "långtun"

Följande ord skrivs i örat på det långtande
 kreatur: Hållanden i uppbyggd & gäl
 på uppbränd, tillika de aldrig ha drögt ^{af} ~~men~~
 när man har diarré, säges att man är ^{af} ~~för~~
 omfuri eller genomskuti. Derfor läses i som
 sammanhållande: Du bevarer ifrån trallat
 a all skat ^{af} ~~af~~ som gäl a grund ifrån salens upp
 gang till hennes nedergång

Gåtor, uppptecknade i Tetalar
 af J. G. Gredde.

1. Ett ting i bondens gård, som all hänger
 handskaxen på? = Långgrepan.
2. Tre ting i bondens gård, kann, skä och sä? =
 Kannan, skäiden a säen.
3. Ögonen utan på öronen a sidan utan på
 öronen? = En sä med öron och band.
4. Stoft & c står, vakatt ta i val, aldrig en
 jungfru så påger a fin, så int han väspas a
 mellan ögonen sin? = Lin eller hamra.
5. En hufvudt med hvit konar a in i skalo
 skapar midt? = Munia, tandren a tungan.
6. Hutan är snön a vatten är kole? = Hvarun.
7. Tre huvudsiger bän, en röt störiger får, en
 kringlun mugglun möder, en slifsen slafsun
 dater, en kuldrom buldrom fan? = Håkan,
 skakstandarin, grytun, fliven a kraklun.
8. Rät far a vridi mor, kappat fin a bjäldrot
 dater? = Humbelgatin a reivan.

9. Råmas i en kattfä^l / el. råthä^l, men int i
e kabås? = Humbelständerin.
10. En hundra års gold m^a nattgamat
hå^l? = En stabb m^a snö j^a.
11. Stigk ständand i röst hingand, d^ager
lika brä i^t pigor som i^t dr^angan? = Hallanen.
12. Långg^a ~~st~~ kryper inett b^age j^ata s^arjet
= Bräckutan.
13. Fem frunar kläder se på ung^ang^a & t^a
de ha klädd se som all mest, så j^a t^anfent
utan? = Sticksomins.
14. Uppett bakk & nerett bakk i in^t i^t kont^a midt^a
= Vaggan.
15. Uppett bakk & nerett bakk & här t^atti^a tinnar
i makkan? = Laxen.
16. Går nerett bakk, men int uppett bakk?
= Stromin.
17. Lite & natt, präk^at & tätt? = Fingervarin.
18. Är i^t jag en underli^a ting, som s^ar med o^a
gen runt l^aomkring, b^ade p^a skallen & b^aken? = förg.
19. Går j^anom halmin^a i^t kravar? = Salen.
20. Litin himel sm^ar ~~h~~ vitt? = Likten &

21. ~~Ha~~ grinar i^t de, t^a du kombar in? = Vägge
spryddj^a.
22. In svatt lapp f^a häle? = i^t f^alde.
23. Int i^t i^t in i^t int undi b^ar himel? = Fönstren.
24. Fyr frunar springer bakitt ~~h~~varar, men
hindar int upp ~~h~~varar? = H^ang^abinggan.
25. Fem frunargår in j^anom ein d^ar, men kome
ber i ~~h~~uassett r^am? = Fyggren, som Trädes
i fingerd^antan.
26. Gristi s^agnar utan tak? = G^assg^allin.
27. ~~Ha~~ b^askar i^t de, t^a du kombar in? = Skidan.
undi hyllan.
28. Uppv^at i^t sk^aj^ain & f^ala i stalle a^a går &
kring ~~v~~den & f^anger s^akra v^aor? = Fj^alin.
29. Tri knipvar springer bakitt ~~h~~varar, men
hindar int upp ~~h~~varar? = H^alm^askararin.
30. Litin man, l^at fram, vill i^t a^a int ~~h~~an^a s^ass^amen.
31. Fastt j^ang e n^astan, m^att^a j^a som in j^att a^a int
som in ~~h~~app? = Sk^attun.
32. Trint som e ägg a^a langt som en ~~h~~orkvagg?
= N^astane.

35. Af kött och blod är jag uppvuxnen,
Ligen blod är i mig funnen,
Hvassa knifvar af mig skära,
Mången har jag fått i lära,
Mången har jag satt utaf,
Mången har jag lagt i graf.

386
 Mias. Högä herrar har mig burit,
 Svassa knifvar har mig skurit,
 Mången har jag fatt i lära,
 Mången har jag satt utaf,
 Mången har jag lagt i graf. ? = Fjälgherran.

34. En liten ~~flint~~ flintstentel går in om en
vinter & ut om en vår? = lammstentel

35. Ett hult fullt med mat ^{är} två trä
lås ^{är} ² = konstver.

36 En liten hvit himmel tager sig selv som et solv. - fribes.
gen.

37. Låp på lapp å ingan som = kvattlak.

38. Hagger natt & dag & far int in ^{Kans} ~~stog~~ ^{stog}
 kvatt. ? = klakkum

39. ~~Kaff~~wa i bass a fala i stallo, uppona ~~39~~

i skrijin ^o smida i smidjen? = Gelan

40. Trämyr, trärygg, lädermåg a ² ~~sem~~ ² ~~sem~~
tänder? = kadan (kardarna).

41. En stor sten uppe i en åkerren, där var
kåka, men intet båkadt, där var vin, men
intet bryggt och där var kristna, men
intet gott, där var lik, men intet dött?

46. Smörölunda: Det vå'en sten på en rön som
hade fyra fädder och inga ben; där ar
folk å ingan häim, där ji bröfalk å inga
ga brädon; där ji kretna å ikke födt,
där ji ~~gl~~, men intet brygd? = Kynkan.

42. a Fyrþingand ² fyrir hringand, tvá vísar
vegin ² & tvá ~~stær~~ ^{stær} þolte frá se ² & ett þe-
lar bakitt? ²

Ännor-lunda: Twa ritand & Twa lyeand, fyrr gängand
 & fyrr piengand, twa röder vejin & ett pie-
 lar bakett? = korn.

43. Träfat sat på brödet i knäga
kopat; in kom fyrfot i vila på kö-
fat; då steg träfat upp på brödet &
plö fyrfot vörara. En korp, sittan-
de på en trebent stol, gnager på en
kopat; en hund kommer in och vill ha ko-
paten, men blir slagen af mannen med stölen.

44. Den ena han jäjkar den andra han
drar, mitt up på båken med handen
han tar? spinnrocken och spinnet.

45. En hund stod på Bruckenberg/öfver Emu-
bronberg och skälde öfver häxet, sagde vore
hans namn, men kunde mitte han? = lagd (lakt).

46. jag kastade ett äppel i gröngräs i fjöl,
jag undrar bland hundra, hvem detta upptaga?

Svar: Det var jag, sade han.
Var det man? sade han.
Nej, kvinna, sade han.

nytt jord? sade han
Under jord, sade han.

dessa invecklade frågor stälde en yngling
(sjöman) vid hemkomsten från en resa till
en flicka, med hvilken han hade ett barn,
som under hans bortävaro både blivit
födt och burmit.

Min fader han var, hwars moder jag blev,
Mias: dotter jag var och moder jag blev;

Det barnet jag födde var min moders man?

Svar: En man hade blivit oskyldigt sett i fängel-
se och dömd att hängas ihjäl, hvilket skulle
ske inom vissa dygn. Hans dotter, som nylig-
gen blivit moder, blev upp på staketet in-
der cellens fönster och uppmått hans lif
med en mylk. Efter de bestämde dygnens
slut dödföll hon en faders frigifvande,
hvarom hon fick läse och se, om hon kunde
framställa en sann fråga, som af ingen skulle
kunna besvaras. Hon framställde då ofvans-
stående, som ingen kunde besvara och fadren frigafte.

48. Tyra kräkor och tre, huru många fötter har?
Svar: I har ingen fot. Kop. M.

Ordetäp.

1. Ta seiden i vater händer ^(var. höflig).
2. Han ska ta sedan massa i länd, tit
an komber.
3. Han som na får, han väl na vär ^(varse).
4. Di ji brä ti hä, så Nymen om aliv ^{reson} ^(matta mudeig).
5. Hä ji mång krökar i laggdansen.
6. Brj int de sniv, va sällha molker.
7. Tant va hä, så kappin To an lagd.
8. Mytji vill ha snär o helviti väl aldri fullt.
9. Hä ska du få, to ä rämar sopprunfa ldrig.
10. Korn i morun, får du på tjofte, så lagla.
11. Rör int broj, förän du ji yvi balthin.
12. To an sikkar bänen ti bys, får an ga
bakitt söle.
13. Stör i ålen o litin på jalen.
14. Vann ska pläiven va, om int i griftun.
15. Vaga vinna, tappa kan man alltid.
16. Han som vögar na, so ägar na.
17. Du mytji må munin rämblar, acint
tu tärrre sänblar.

